

БОЗОР муносабатларига ўтиш ўз харажатларини қопловмаётган, зарар кўриб ишлаётган кўпгина корхоналарнинг ёпилиши ва синишига олиб келади, иш билан бандлик муаммосини мураккаблаштиради ва вақтинча ишсиз аҳолининг кўпайишига сабаб бўлади. Буларнинг барчаси республикамиз фуқароларининг меҳнат қилиш, ўзига маъқул иш билан банд бўлиш ҳуқуқини таъминлаш учун социал кафолатларнинг тамомила янги системаси вужудга келтирилишини талаб қилади. Республика Олий Кенгаши 1992 йил 13 январда қабул қилган «Аҳолини иш билан таъминлаш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни аини шу мақсадга йўналтирилган.

Ҳозир бу қонуни ҳар кун матбуотда, меҳнат жамоаларида, ҳар бир оилада муҳомама қилиняпти. Лекин ҳали кўпгина ноаниқликлар бор. Газетага келаётган хатлар ҳам шундан далolat бериб турибди. Биз мазкур мавзуга қизиқиш жуда кучли эканлигини ҳисобга олиб, тушган саволларга жавоб беришни Ўзбекистон қасаба уюшмалари Федерацияси кенгашининг қонун чиқариш ташаббуси ва ҳуқуқий Ҳимоялаш ишлари бўлими маслаҳатчиси О. Н. Завалуновдан илтимос қилдик.

САВОЛ: Иш билан банд бўлмаган аҳоли ва ишсизлар қаби икки асосий тушунчага изоҳ берсангиз. Улар орасида қандай фарқ бор ва бу тафовут қандай амалий аҳамиятга эга?

ЖАВОБ: «Иш билан банд бўлмаган аҳоли» тушунчаси ўқувчилар кенг оммасига анчадан буён таниш. Янги тушунча эса шундан иборатки, ҳозир бир томондан фуқароларнинг ихтиёрий равишда ишсиз юриши қонуний деб ҳисобланяпти ва бу тўғрида иш билан таъминлаш тўғрисидаги қонуннинг 2-моддасида «Ҳишиларнинг ихтиёрий равишда ишсиз юриши уларни жавобгарликка тортиш учун асос бўлмайди», дейилган.

Иш қидираётган кишининг ишсиз юриши — энди бу бутунлай бошқа гап. Бундай ҳолларда ишсизлик мажбурий тусда бўлади. Иш билан таъминлаш тўғрисидаги қонун ноилж ишсиз юрган фуқаро бу ҳақда маълум қилиши зарурлигини кўзда тутлади, яъни давлат ишсизларни қидириб топмайди, балки, фуқаронинг ўзи ёрдам сўраб давлатга, аниқроғи давлат ишга жойлаштириш хизматига мурожаат қилади.

Энди ишсизлик мақоми тўғрисида. Аслини олганда бу ҳам ноилж ишсиз юрган киши. Лекин давлат унинг олдидаги ўз мажбуриятларини бажармаган, яъни иш топиб

шу жумладан касби (мутахассислиги) йўқ шахсларга, белгиланган энг кам иш ҳақининг 75 фоизи миқдорида ишсизлик нафақаси тўланади.

Корхоналар, муассасалар, ташкилотлар қайта ташкил этилиши ва тугатилиши ёки ходимлар қисқартирилиши муносабати билан ишдан бўшаган кишилар учун алоҳида моддий ёрдам кафолатлари кўзда тутилган. 27-моддага мувофиқ, бу ходимлар иш қидираётган даврда, лекин кўпи билан уч ой мобайнида уларнинг ойлик ўртача иш ҳақи, шу жумладан ишдан бўшаш муносабати билан бериладиган нафақа тўлаб турилади. Агар улар ишдан бўшаганларидан кейин календарь ҳисобида 10 кун ичида иш қидираётган шахс сифатида давлат ишга жойлаштириш хизматида рўйхатга ёзилиб қўйган бўлсалар узлуксиз иш стажлари сақлаб турилади. Ишдан бўшаш муносабати билан бериладиган нафақа ва сақланиб қоладиган ўртача иш ҳақи охириги иш жойидан тўланади.

Ишсиз қолган ходимга уч ойлик муддат ичида кунгилдагидек иш топиб берилмаса, шунингдек у шу давр ичида ана шундай таклифлардан икитасини рад этса, ишсиз мақомини олади.

САВОЛ: Ишсизлик нафақаси миқдори қандай тартибда белгиланади?

ИШСИЗЛИК — ДАВР КУЛФАТИ

беролмаган. Бироқ ишлашни истовчи ишсизларнинг ҳаммаси ҳам ишсизлик мақомидан ёки давлат ёрдамидан фойдаланавермайди. Қонуннинг 3-моддасига мувофиқ «16 ёшдан пенсия ёшигача бўлган, иш қидираётган, меҳнат қилишга, касб ўрганишга ёки касбини ўзгартиришга қодир ва тайёр бўлган, лекин мазкур хизмат унга мос иш топиб беролмаган, меҳнат қилишга лаёқатли фуқаролар ишсиз деб ҳисобланади».

САВОЛ: Ишсизлик нафақаси тўлаш шартлари ва муддатлари қандай?

ЖАВОБ: Фуқаро давлат ишга жойлаштириш хизматига мурожаат қилган вақтдан бошлаб узоғи билан ўн бир кун ичида ишсизлик нафақаси олиш ҳуқуқига эга бўлади ва бу ҳуқуқдан ишга жойлашиш масаласи ҳал этилгунча фойдаланади.

Иш жойи ва маоши (меҳнат даромади)дан маҳрум бўлган ёки узоқ вақт (бир йилдан кўпроқ) давом этган танаффусдан кейин яна меҳнат фаолиятини бошлашга интиляётган шахслар учун нафақа тўлаш муддати 12 ойлик давр мобайнида календарь ҳисобида кўпи билан 26 ҳафта қилиб, илк мартаба иш қидираётган фуқаролар учун эса 13 ҳафта қилиб белгиланган.

Иш жойи ва маоши (меҳнат даромади)дан маҳрум бўлган фуқароларга нафақа фақат улар ишсиз қолишдан аввалги 12 ой ичида календарь ҳисобида камида 12 ҳафта тўла иш кунни (ҳафтаси) шароитида ёки календарь ҳисобидаги 12 ҳафта тўлиқ иш кунига айланган ишсиз бўлган миқдордаги тўлиқсиз иш кунни (ҳафтаси) шароитида ҳақ олиб ишлаган ҳоллардагина тўланади.

Энди асосли савол туғилади, агар меҳнатқаш ишсиз қолганига қадар ҳақ тўланадиган ишда 12 ҳафтадан кам ишлаган бўлса, унга нафақа тўланмайди? Йўқ, хотиржам бўлаверинг, нафақа тўланади, фақат унинг миқдори камроқ бўлади, ҳолос.

Чунинчи, қонуннинг 31-моддасига кўра, иш жойи ва маоши (меҳнат даромади)дан маҳрум бўлган тақдирда ишсизлик нафақаси олиш ҳуқуқига эга бўлган фуқароларга (агар улар календарь ҳисобида камида 12 ҳафта мобайнида ҳақ тўланадиган ишда ишлаган бўлсалар) ўзларининг охириги иш жойларида олган ўртача иш ҳақининг 50 фоизи миқдоридан, лекин Ўзбекистон Республикаси қонунларида белгиланган энг паст иш ҳақидан кам бўлмаган ҳамда республикадаги ўртача иш ҳақидан кўп бўлмаган миқдорда нафақа тўлашни кафолати берилади.

Узоқ давом этган танаффусдан кейин меҳнат фаолиятини яна бошлашга интиляётган фуқароларга, шунингдек 12 ой давомида маош олиб ишлаган вақти календарь ҳисобида 12 ҳафтага етмайдиган шахсларга, агар уларнинг умумий иш стажы бир йилдан кам бўлмаса, агар улар ишга жойлашиш учун касб ўрганишлари, малакаларини оширишлари ёки қайта ўқишлари керак бўлмаса, календарь ҳисобидаги дастлабки 13 ҳафта давомида республикада белгиланган энг кам иш ҳақининг 100 фоизи миқдорида ва кейинги 13 ҳафта мобайнида 75 фоизи миқдорида ишсизлик нафақаси тўланади.

Бошқа ҳолларда, агар давлат ишга жойлаштириш хизмати касб ўрганиш учун имконият яратиб бермаса, уларга,

иш жойидан ва маошидан маҳрум бўлган (қайта ташкил этиш, ходимларни қисқартириш муносабати билан ишсиз қолганлардан ташқари), балоғат ёшига етмаган болалари ва бошқа боқимандалари бўлган фуқароларга касб ўрганиш, малака ошириш ёки тайёрлик даврида уларнинг аввалги иш жойларидаги ойлик ўртача иш ҳақларининг камида 75 фоизи (боқимандалари йўқларга — 50 фоиз) миқдорида стипендия тўланади. Лекин бу стипендия республикадаги ойлик ўртача иш ҳақидан юқори ва шу билан бирга Ўзбекистон Республикаси қонунларида белгиланган энг кам иш ҳақи миқдоридан кам бўлиши мумкин эмас;

биринчи мартаба иш қидираётган, шунингдек узоқ вақтдан буён ишламаётган ва касб ўрганишга, малака оширишга ҳамда қайта тайёрликдан ўтишга муҳтож бўлган фуқароларга стипендия республикадаги ўртача иш ҳақининг 50 фоизи миқдоридан, аммо Ўзбекистон Республикасида белгиланган энг кам иш ҳақи миқдоридан кўп бўлмаган ва шу тоифадаги аҳоли учун кўзда тутилган нафақадан кам бўлмаган миқдорда тайинланади.

САВОЛ: Фуқаролар ишга жойлаштириш марказлари, яъни меҳнат биржаларига мурожаат қилганларида уларга қандай иш таклиф қилиниши лозим?

ЖАВОБ: Иш жойи ва маошидан маҳрум бўлган фуқаролар ишга жойлаштириш марказлари (меҳнат биржалари)га мурожаат қилишлари лозим. Бу ерда уларнинг касбини, аввалги маошларини, саломатликларини, иш жойига транспортда қатнаш қай даражада қулай эканлигини ҳисобга олиб, муносиб иш танлашда ёрдам беришлари керак. Дастлаб касб ўрганишни талаб қилувчи иш биринчи марта ишга жойлашмоқчи бўлиб юрган, касби бўлмаган ёки касб кўникмаларини унутиб юборган кишилар учун мос, деб ҳисобланиши мумкин.

Қуйидаги ҳолларда иш тўғри келмайдиган ҳисобланади: ходимларга таклиф этилган жойда уй-жой ва бошқа яшаш шароитлари унинг аввалги турар жойидан емонроқ бўлса;

таклиф этилган жой доимий яшаш жойидан анча узоқ бўлса;

иш ҳақи ва бошқа иш шароитлари шу жойда шу ихтисос (касб) эгаларига тўланадиган иш ҳақининг ўртача даражасидан анча паст бўлса;

таклиф этилган жойдан воз кечиш учун узрли, хусусан меҳнатқашларнинг шахсий ёки оилавий аҳоли билан боғлиқ сабаблар келтирилса.

САВОЛ: Қонунда ишсизларни вақтинча ишга жалб этиш ҳуқуқи кўзда тутилганми?

ЖАВОБ: Ҳалқ депутатлари маҳаллий кенгашлари давлат ишга жойлаштириш хизматининг таълифига кўра ва унинг иштирокида ўзларига қарашли корхоналар, муассасалар, ташкилотларда ва шартнома асосида бошқа корхона, муассаса ҳамда ташкилотларда аввало ишсизлар рўйхатига ёзилган фуқаролар учун ҳақ тўланадиган жамоат ишлари ўтказилишини ташкил қиладилар.

Жамоат ишларида ишлашни истовчи фуқаролар билан жамоат ишларини бажариш юзасидан икки ойгача муҳлатга бу муддатни узайтириш ҳуқуқини берувчи шартнома тузилади.

Жамоат ишларини бажариш давомида фуқароларга бажарилаётган иш учун иш ҳақи тўланиши, шу ишларни бажаришга сарфланган вақт умумий ва узлуксиз иш стажига қўшилиши кафолати берилади. Лекин уларга тўланадиган иш ҳақи ишсизлик нафақасидан 15 фоиз юқори миқдордан кам бўлмаслиги лозим. Улар умумий социал кафолатлардан, жумладан пенсия таъминоти ва вақтинча ишга лаёқатсизлик нафақаси олиш ҳуқуқидан фойдаланадилар.

САВОЛ: Пенсия ёшига яқинлашиб қолган ишсизлар учун қандай имтиёзлар кўзда тутилган?

ЖАВОБ: Пенсия ёшига яқинлашиб қолган (эркаклар 58 ёшдан, аёллар 53 ёшдан бошлаб) ва умумий меҳнат стажы қарийлик пенсияси (шу жумладан имтиёзли пенсия)га чиқиб ҳуқуқини берувчи ишсиз фуқаролар ишга жойлашишда қийналган ҳолларда давлат ишга жойлаштириш хизмати фуқаронинг розилиги билан ва унинг ёзма аризасига кўра пенсия тайинлаш тўғрисида тақдимнома расмийлаштириши мумкин. Бу тақдимнома аризачи яшайдиган жойдаги район (шаҳар) социал таъминот бўлимига жўнатилади. Пенсия тайинлашнинг кейинги тартиби амалдаги қонунлар асосида белгиланади.

САВОЛ: Қонунда ишсизлик нафақаси тўлашни тўхтатиб турниш ва бутунлай тўхтатиб қўйиш тартиби кўзда тутилганми?

ЖАВОБ: Ишсизлик нафақасини тўлаш қуйидаги ҳолларда 3 ойгача муддатга тўхтатиб турилиши ёки бутунлай тўхтатиб қўйилиши, ёхуд нафақа миқдори қисқартирилиши мумкин: фуқаро ўзига муносиб иш юзасидан қилинган икки таклифни рад этса, шунингдек давлат ишга жойлаштириш хизматининг йўлланмаси билан касб ўрганганидан (касбини ўзгартирганидан) кейин ўзига мос иш тўғрисидаги икки таклифдан бош тортса;

меҳнат интизомини бузганлиги учун ишдан бўшатиб; аввалги иш жойидан узрли сабабларсиз ўз хоҳишига кўра бўшаган бўлса;

ишсизлик нафақаси олаётган даврида давлат ишга жойлаштириш хизматини оғохлантирмадган вақтинча ишга жойлашса;

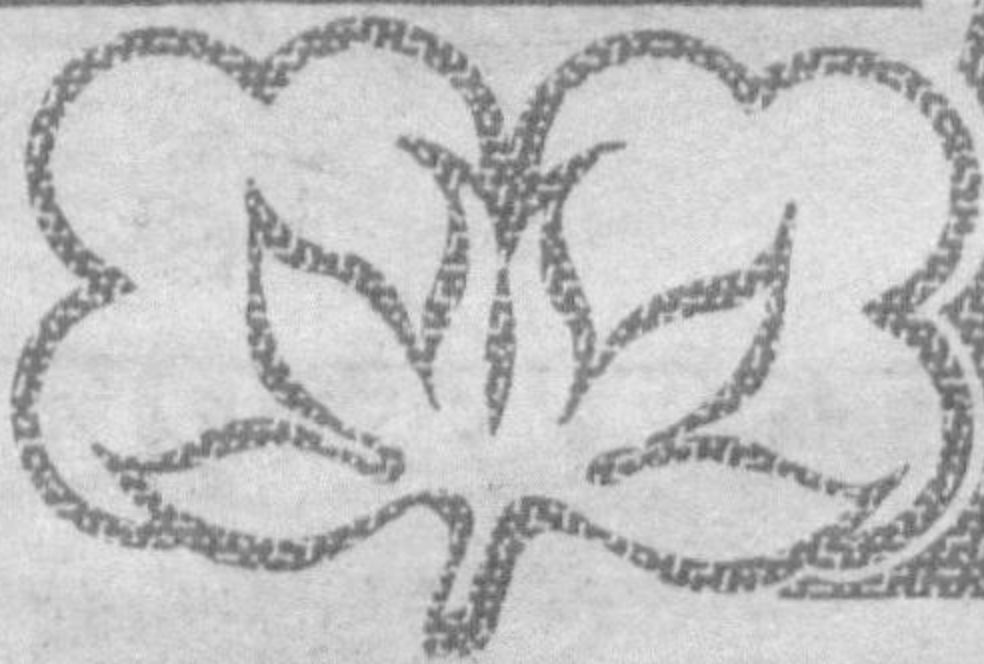
фуқаро узрли сабабларсиз ўз доимий турар жойида яшамаса;

алдов йўли билан ишсизлик нафақаси олишга уринса; ишсиз мақомига эга бўлган шахс озодликдан маҳрум этилиш тарзида жазога тортилса, шунингдек у давлат меҳнат профилактикасида муолажа курсидан ўтаётган бўлса.

Ўзбекистон Республикаси деҳқончилик саноати мажмуи ходимлари касаба уюшмаси ҳаётидан

Аҳолининг ҳамма табақаларини ижтимоий-иқтисодий жиҳатдан химоя қилиш мақсадида турли вазирликларга қарайдиган вилоят деҳқончилик саноати уюшмаси, пахта, дон маҳсулотлари, агрохимия хизмати кўрсатиш, «Коракўл» ишлаб чиқариш бирлашмалари, кўрик хўжаликлар трести, сут-гўшт ишлаб чиқариш бирлашмаси билан 1992 йил учун келишув шартномалари тузди. Жойларда кичик корхоналар очиб, деҳқончилик саноати уюшмаси ишини жонлантириш, ёрдамчи хўжаликларни ташкил этиш масалалари келишув шартномаларига киритилган.

Давлат мулкни хусусийлаштириш тўғрисидаги қонунни амалга ошириш механизмни ишлаб чиқишда биринчи гада кам даромадли оилаларни, ногиронларни ижтимоий химоя қилиш асосий масала қилиб қўйилмоқда. Президентимиз фармонида биноан 1990 йилда 16440 оилага янги ҳовли жой қуриш учун 3254 гектар, 1991 йилда эса 5142 гектар ер ажратилди.

Вилоят касаба уюшмаси тегишли вазирликлар олдига кам даромадли оилаларга, ногиронларга, оддий ишчиларга қарз бериш, қурилиш материалларидан ёрдам бериш, лойиҳалар билан таъминлаш ва ҳамдўстлик мамлакатлари билан маҳсулот айирбошлаш ҳисобига қурилиш жиҳозларини олиб келиш масалаларини қўймоқда.

Вилоят агросаноат мажмуи ходимлари касаба уюшмаси меҳнатқашларнинг ижтимоий-иқтисодий ҳуқуқларини химоя қилиш борасида жамоа шартномалари асосий ҳужжат эканлигини эътиборга олиб, 1992 йил учун янги жамоа шартномалари қабул қилиш бўйича бир қатор ишларни амалга оширди. Мирзачўл районидан Сегизбоев номи (касаба уюшмаси кўмитаси раиси Қорабоев А.), Пахтакор районидан Абдуҷабборов номи (касаба уюшмаси кўмитаси раиси Мамашуқуров А.), совхозлар, Жиззах районидан Уч-тепа пахта тозалаш заводларининг жамоа шартномалари ва вилоят агросаноат уюшмаси билан 1991 йилга тузилган келишув-шартномалари йил бошида мутахассислар иштирокида чуқур ўрганиб чиқилди ва тавсиянома тариқасида ҳамма бошланғич, район касаба уюшмаларига етказилди. Шу масала юзасидан жойларда амалий семинарлар ўтказилди. 1992 йил феврал ойида вилоят касаба уюшмасининг бўлимлари тайёрлаган бозор иқтисодиётига ўтиш шароитида жамоа шартномаларининг аҳамияти ҳақидаги материаллар вилоят газеталарида чоп этилиб, бошланғич касаба уюшмаларига амалий ёрдам кўрсатилди.

Янги жамоа шартномалари вилоят касаба уюшмасига қарашли 326 та хўжалик ва қурилиш ташкилотларида

ҳамда ўрта махсус билим юртларида қабул қилинди.

Вилоят бўйича 1991 йил режалари асосан бажарилиб, 200 миллион сўм атрофида фойда олинди. Жамоа шартномаларини қабул қилганда асосий эътибор иқтисодий-рағбатлантириш фондларини ташкил этишга ва шу фондларнинг асосий қисмини хўжаликни ижтимоий ривожлантиришга сарфлашга келишиб олинган эди. Бу вазифа бажарилмоқда.

Маълумки жамиятимиздаги иқтисодий ҳаёт тобора кескин тус олмақда. Бозор иқтисодиётини ўрганиш, унинг муаммоларини ҳал этиш касаба

кўмитаси маълум ишларни амалга оширмоқда. 1991 йили тармоқ касаба уюшмамиз бўйича даромадимиз 6.319.2 минг сўмни ташкил этди. Шу жумладан, аъзолик бадалидан 4.008.4 минг сўм, аҳолига пуллик хизмат кўрсатишдан 701.3 минг сўм, 0,15 фоз ажратмадан 679.0 минг сўм даромад тушди. Хўш, даромадлар нималарга сарфланмоқда?

1991 йили бизнинг агросаноат мажмуи ходимлари касаба уюшмаси вилоят кўмитаси бўйича 2836 дона йўлланмалар касаба уюшма аъзоларига тарқатилди. Марказий санаторийларга йўлланмалар сони кескин камайиб

жумладан ўлим билан тугаган бахтсиз ходисалар 25 фозга камайtirилди.

Меҳнатни муҳофаза қилиш кабинетлари кўргазмалари семинарларини Ғаллаорол давлат хўжалиги ва Жиззах районининг Навоий помли жамоа хўжалигида ўтказдик. Бу хўжаликларда ҳамма шарт-шароитлар яратилган бўлиб, намунали ҳисобланади. Жиззах қурилиш материаллари комбинати бир йилда ҳар бир ишловчининг меҳнат муҳофазасига 519 сўм, вилоят пахта саноати бирлашмасига қарашли корхоналар 193 сўмдан маблар сарф қилдилар. Агарда ҳамма хўжалик ва ташкилотлар булардан ўрнат олсалар фойдадан ҳоли бўлмас эди. Чунки кишлоқ хўжалиги вазирлигига қарашли ташкилотларда бундай ишлар етарли даражада эмас.

Хозирги кунда жуда кўп муаммолар олдимизда турибди. Негадир меҳнатни муҳофаза қилиш бўйича тайёрланган қонун лойиҳасини кўриб чиқиш орқага сурилмоқда. Шу боисдан вазирликлар бу масалага етарли аҳамият бермаяптилар. Давлат тилида адабиётлар, қўлланмалар, қоғозлар чикмаяпти. Меҳнат муҳандислари родини, уларга бўлган талабни ошириш масаласи ҳам кўндаланг бўлиб турибди.

Агарда юқори ташкилот раҳбарлари меҳнатни муҳофаза қилиш масалаларига яқиндан ёрдам берсалар, меҳнат техника нозирлари ўзлари берган тавсияномаларининг бажарилишини назорат қилиб, бажармаган мансабдор шахсларга мурасасиз бўлсалар, меҳнатқашларимиз олдида юзнимиз ёруғ, тилимиз узун бўларди.

С. МАЛЛАЕВ,
Деҳқончилик саноати мажмуи
ходимлари касаба уюшмаси Жиззах
вилояти кўмитасининг раиси.

ЕЧИЛМАЙДИГАН МАСАЛА ЙЎҚ

уюшмаларининг асосий вазифаларидан бўлиб қолди. Пулнинг бозор муомиласида кадрсизланишини тўхта-тиш, ҳар бир сўмни тежаш ва ундан халқ манфаати йўлида тўғри, самарали фойдаланиш талаб этилмоқда.

Хўш, бу масалада касаба уюшмалари қандай фаолият кўрсатайти? Бу муаммони бартараф этиш йўллари қандай?

Касаба уюшмаларининг асосий даромад манбалари, асосан аъзолик бадаллари, хўжалик ташкилотларидан ўлказиб бериладиган 0,15 фоз ажратма ва аҳолига пуллик хизмат кўрсатишдан келадиган даромад ҳисобланади. Олинган ҳамма маблаглар йил бошида белгиланган смета асосида куйидаги тадбирлар учун харажат қилиниши мумкин.

Касаба уюшмалари аъзолари ва уларнинг оилалари учун маданий дам олишнинг турли хил йўллари ташкил этиш, шу жумладан, табиат қўйнига чиқиш, яқин шаҳарларга саёхатлар уюштириш, бепул концерт, цирк ва бошқа томошалар кўришни уюштириш, янги оилаларни табриқлаш, болалар учун турли хил спорт тадбирларини ташкил этиш, янги йил арафасида ўтиришлар ташкил этиш, китоблар совға этиш каби тадбирлар амалга оширилса мақсадга мувофиқ бўлади.

Касаба уюшмаларининг ҳар бир сўми йиғилиш қарорига асосан харажат қилиниши керак. Бу соҳада бизнинг Жиззах вилояти агросаноат мажмуи ходимлари касаба уюшмаси

кетганлигини ҳисобга олиб, маҳаллий курортларга, санаторий-профилакторийларга ва пансионларга кўшимча йўлланмалар сотиб олдик. Хусусан, Ўра-тепа пансионатига 600 дона, Марказий шаҳарларга поездда саёхат қилиш учун 1150 дона йўлланмалар берилди.

Айни кунларда ёзги таътилда болалар дам олишини яхши ташкил этиш учун тайёргарлик ишлари олиб борилмоқда. Ихтиёримиздаги 14 та кашшофлар оромгоҳи бу йил ҳам иқтисодий кийинчиликларга қарамадан 7 мингта болани қабул қилиб олади.

Жиззах республикамизнинг энг навқирон, табиати гўзал вилоятларидан бири ҳисобланади. Ташкил қилинганга эндигина 20 йил тўлган бўлишига қарамай бу ерда бир қатор кўрғончалар, марказий таъмирлаш устаноналари, сут-товар фермалари барпо этилди. Қурилиш, агросаноат ишлаб чиқариш бирлашмалари ташкил топди. Меҳнатқашларнинг соғлигини мустаҳкамлаш мақсадида иккита замонавий санаторий-профилакторий қурилди.

Вилоятнинг экологик ҳолатини яхшилаш чораларини кўраяпмиз. Атроф-муҳитга ёмон таъсир кўрсатувчи 214 та усқуна ва жиҳозлар иши тўхтатилди, 5 та цех вақтинча ёпилди, 9 мансабдор шахс меҳнат техника нозирлари талаби билан ўз вазифаларидан четлатилди, 47 мансабдор шахсга жарима солинди. Бахтсиз ҳодисаларнинг умумий сони 1990 йилга нисбатан 35 фозга камайtirилди, шу

ЖИЗЗАХ ВИЛОЯТИ Дўстлик районидаги В. И. Ленин номи давлат хўжалигида кичик корхона ҳамда ширкатлар тузишга алоҳида эътибор берилмоқда. Яқинда бу ерда яна бир кичик корхона фаолият кўрсата бошлади. Атлас тўқишга ихтисослаштирилган ушбу корхона ишчилари келажакда кунига 30-40 метр атлас тўқишни ўз олдларига мақсад қилиб қўйишган.

Жамоатчи фотомухбиримиз Умарали Қўшвоқовнинг бизга йўллаган ушбу фотолавҳасида сиз корхонанинг етакчи тўқувчиси Адхам Қодировни ўз шогирди Еркиной Эшмуродовага атлас тўқиш сирларини ўргатаётган пайтини кўриб турибсиз.

ДЕҲҚОНГА МАДАД КЕРАК

Ўзбекистон деҳқончилик саноати мажмуи ходимлари касаба уюшмаси Марказий Кўмитаси ўтказган давра суҳбатида тармоқ меҳнатқашларининг ҳуқуқ ва манфаатларини химоялаш соҳасидаги долзарб масалалар муҳокама қилинди. Суҳбатда вилоят, район, шаҳар ҳамда бошланғич касаба уюшмалари кўмиталари раислари, корхона, хўжалик, вазирлик, концерн ва давлат кўмиталари раҳбарлари иштирок этдилар. Суҳбатни кўмита раиси Т. Қ. Қўшаев олиб борди.

Давра суҳбати ҳақидаги баътафсил ҳисобот газетанинг келинги сонларидан бирида эълон қилинади.

СУЯНСАНГИЗ СУЯНЧИҒИНГИЗ БОР

КАСАБА уюшмалари фақат меҳнаткашларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилиб қолмай, уларнинг турар-жой ва маиший турмушига оид масалаларини ҳал этишга, соғломлаштириш ва ҳордиқ чиқаришларини яхшилаш масаласига ҳам ўзининг алоҳида эътиборини қаратмоқда. Район ва бошланғич касаба уюшмаси кўмиталари шу масалалар юзасидан ўзларининг аниқ тадбирларини ишлаб чиқдилар. Шу асосда ўтган йили 153 киши санаторийларда, 67 киши санаторий-профилакторийларда ўз соғлиқларини тиклаб қайтдилар. 82 киши касаба уюшмалари ҳисобидан бепул дам олиш ўйларига ҳордиқ чиқардилар. 200 дан ортиқ ишчи ва хизматчи Украина, Белорусь, Россия ва Болтиқ бўйи республикаларига, 20 дан ортиқ киши эса Туркия, Польша давлатларига бепул саёҳатларга юборилди. Бу ишлар учун 160 миң сўмдан ортиқ маблағ сарфланди.

Шунга қарамасдан биз меҳнаткашларнинг соғломлаштириш йўлланмаларига бўлган талаб ва истакларини қондира олмаёмиз. «Чинобод», «Луначарский» ва «Чимён» каби санаторийларга ажратилаётган йўлланмалар кам. МДХ ҳудудидаги даволаш масканлари учун йўлланмалар камайган ва бозор иқтисодиёти шароитида бу жойларга боришни истовчилар кўпайиб бормоқда.

Касаба уюшмалари нафақат меҳнаткашларни, ҳатто уларнинг оила аъзолари ва фарзандларини ҳам ўз ҳимоясига олиши керак. Утган йили бизга қарашли бўлган дам олиш оромгоҳида 400 дан ортиқ болалар дам олди. Таътил ишларининг яхши ўтиши учун дам олиш оромгоҳининг оталиқ ташкилоти бўлмиш Пахтакор пахта тозалаш заводи маъмурияти у ерда хорижий ремонт ишларини амалга ошириш учун 10000 сўм маблағ ажратди. 2 миң сўм маблағ ҳар хил ўйинчоқлар олиш учун сарфланди. Ҳар бир боланинг овқатланиши учун кунига 1 сўм 52 тийиндан кўшимча маблағ сарфланди.

Соғломлаштириш мавсуми давомида болаларнинг ёзги дам олишларини ташкил этиш бўйича олиб борилган ишлар аҳоли агросаноат комплекси ходимлари район касаба уюшмаси кўмитасининг диққат марказида турибди.

Оромгоҳ учун давлат хўжаликлари ишчи ва хизматчиларининг марказлаштирилган ижтимоий-суғурта фондидан 40.120 сўм, Пахтакор пахта тозалаш заводи ҳисобидан эса 17.523 сўм сарфланди.

Лекин, шунга қарамай болаларнинг ўтган йилги дам олишлари кўнгилдагидек бўлди деб айтиш олмаёмиз. Болаларнинг дам олишга нисбатан бўлган истаклари ортиб бормоқда, лекин оромгоҳларнинг моддий-техника базасини мустақамлашга нисбатан бўлган талабларнинг бажарилиши қониқарли эмас.

Бу йилги мавсумда нарх-навонинг ошириши инобатга олиниб, ажратилаётган маблағларни қарийб 3—4 мартаба ошириш кўзда тутилмоқда.

Ҳозирги кунда давлат хўжаликлари ва бошқа корхоналар учун айрим масалаларни мустақил ҳал қилиш имкони яратиб берилди. Давлат хўжаликларимиз жамоа шартномаларига асосан ва бошланғич касаба уюшмалари билан келишган ҳолда Тошкент шаҳридаги тиббиёт олийгоҳлари ва даволаш масканлари билан шартномалар тузиб ишчи ва хизматчилар соғлиғини тиклаш масаласида катта ишларни амалга оширмоқдалар. Шулар асосида ўтган йили районимизнинг 1500 дан ортиқ киши тиббий текширувдан ўтказилди ва уларнинг тавсияси билан 500 дан ортиқ киши Тошкент шаҳрининг даволаш масканларида соғлиқларини тиклаб қайтдилар. Ушбу тадбирлар бу йил ҳам давом эттирилмоқда.

Район ҳудудидаги 20—25 фоиз аҳолининг уй-жойга бўлган талаби қондирилди. Утган йилларда 1473 оила янги қуришга ўй қуришга муҳтож бўлган бўлса, 3282 оила ўз уйларини кенгайтириш истагида эди. Уларнинг шу истакларини инобатга олиб 1236 гектар ер участкалар қуриш учун ажратилди. Бу эса ҳар бир оилга 20—25 сотихдан тўғри келди. Участка қуриш учун олинган ерларнинг кўпчилигида бугунги кунда янги уйлар қад кўтарди.

Ҳозирги нарх-навонинг кўтарилиши, албатта бу соҳага ҳам ўз таъсирини кўрсатмай қолмади. Бугунги кунда уй қуриш учун олинган ер участкаларининг 25—30 фоизда қурилиш ишлари жуда секинлик билан бормоқда. Бунинг сабаби, ҳаммамизга маълум бўлган қурилиш материалларининг етишмаслиги бўлса, иккинчидан уларнинг қимматлигидир.

Лекин, шу муаммоларга қарамасдан касаба уюшмалари кўмиталари маъмурият билан ҳамкорликда унинг йўл-йўриқларини излаб топмоқдалар ва шу соҳага оид аниқ режаларни тузиб чиқдилар.

1991 йилда деҳқончилик саноати мажмуи ходимларига 3000 квадрат метрдан ортиқ уй-жой қуриб берилди. Лекин бу қурилган уй-жойлар аҳолининг талабини ҳали қондираётгани йўқ. Уй-жой олиш учун ҳозир 350 дан ортиқ оила навбатда турибди, улардаги жон сони эса 1300 дан ортиқ кишини ташкил этади.

Тўғри, бу муаммоларни ҳал этиш бугунги кунда осон эмас. Шунинг учун қандай бўлмасин бу масалаларни ҳал этиш барчамизнинг, касаба уюшмалари кўмиталарининг асосий бурчи деб ҳисоблаймиз.

Убайдулла НИЗОМОВ,
Деҳқончилик саноат мажмуи ходимлари
касаба уюшмаси Пахтакор район кўмитаси раиси.

ЖИЗЗАХ ВИЛОЯТИ Жиззах районидagi X. Носиров номли жамоа хўжалиги иссиқхонасининг 2 гектар майдонида лимонзор барпо этилган эди. Лимончи Одилжон Абдуҷабборов 18 тонна лимон етиштиришни режалаштирган.

Суратда: иссиқхона агрономи Хидиров ҳамда ижарачи Одилжон Абдуҷабборовлар дастлабки ҳосил билан.

Умарали ХУШВАҚТ олган сурат.

ЛИМОНАРИЙГА кирдию Шукуралӣ аканинг иситмаси чиқиб кетди. Чаккаларига оғриқ кирди. Қани энди ўздан олдин ишлаган одам рўбарў бўлса-ю юзларига шапалоқ тортиб юбориб, хуморидан чиқса. Аҳир одам ҳам шундай ишлайдими?

Лимонарий 1979 йилда ташкил қилинган эди. Унинг ташаббускори жамоа хўжалигининг ўша пайтдаги раиси Уктам Оқмирзаев эди. Янги лимонарийга мутасаддилик меҳнат фахрийси, пенсионер Шукуралӣ Мингбоевга топширилди.

давлатга сотилди. Мактаб, боғча ва уруш ҳамда меҳнат фахрийларига бепул берилган ҳосил бунга кирмайди.

Ана шу лимонзор 1991 йилда уч юз кило ҳосил берибди. Шунинг учун жамоа хўжалиги раҳбарлари бундан бир неча йил аввал лимонарийни ташлаб кетиб, уйда дам олаётган Шукуралӣ Мингбоевни яна аввалги иш жойига қайтаришга қарор қилдилар. Шукуралӣ ака олдинга қўнмади. Шунда раис Абдурашид Турдиев илтимоҳ қилди: ҳеч бўлмаса маслаҳатингизни беринг. У ана шу йўсинда ичкарига

Наврўз байрами кунӣ «Боёвут» жамоаси хўжалигига бориб Шукуралӣ Мингбоевни суриштирдик. Уни лимонарийда дейишди. Бордик. Миришкор иш устида экан. Билдикки, кайфи чоғ. Чунки лимон дарахтларини босиб ётган оғир юкларни батамом йўқотиб, уларнинг касаллигига шифо топибди. Кечагина қоп-қора бўлиб ётган барглар бугун ям-яшил, Шукуралӣ Мингбоевнинг кўнгли эса худди баҳор кунларидай мусаффо. Ўғли Қўтбиддин Мингбоев энди ёнида, лимончилик сирларини ўрганапти. Ҳадемай бу ишни мустақил уддалай бошлади.

Айтмоқчи, Шукуралӣ ака савоб бўлади деб юзлаб лимон кўчатлари тайёрлаб қўйди. Негадир кўчат сўраб келувчилар бўлмади. Шукуралӣ ака шундан диққат. Тўртта темирними, ёғочними тагини ерга кўмиб тепасини бирибирига етказиб боғласангиз лимонарий ҳосил бўлади. Эҳ, одамлар, шунга ҳам эринишадия. Наҳотки лимон фақат нодир мева эмас, қон босими ошишининг, яна қатор дардларнинг шифоси эканини тушунмаса.

Бунга фақат Шукуралӣ ака эмас, бош агроном Абдурашид Эшонқулов ҳам ҳайрон. Ўн сотих ерда плёнка остида памидор, қарам, булғор қалампир, бақлажон кўчатлари ўстирилди. Хоҳловчилар бўлса, текинга бериларди. Ҳеч ким келмади. Бу ҳам лоқайдликнинг, ҳамма нарсани бозордан сотиб олаверамиз, деган иллатнинг оқибатига ўхшайди.

Ҳафа бўлманг, Шукуралӣ ака, янги даврнинг тўлқини аста-секин ҳаммамизни қамраб олади. Одамлар ишчанликни, тадбиркорлик ва ҳисоб-китобни ўрганиб оладилар. Ушанда сиз ҳам бош агроном Эшонқулов ҳам кўчат етказиб беролмасдан шошиб қоласизлар. Уша кун яқин.

Саминжон СУЛТОНОВ,
Сирдарё вилоятининг Гулистон райони.

ЎША КУН ЯҚИН

Шу ўринда Уктам Оқмирзаевнинг қобилиятли инженер эканлигини эслатиб ўтсак, ортиқча бўлмас. У янгилик яратувчилар бутуниттифоқ давлат кўмитасининг дипломига сазовор бўлган. Лимонарий яратилган ҳам бошқаларнинг эсига келмаган оддий ва арзонга тушадиган усулни қўлади. Хўжалик ерларининг Бекобод районига туташ жойида катта тепалик бор эди. Шу тепаликда бульдозер ёрдамида ҳар бирининг узунлиги 70 метрдан ҳандақлар қазитди. Ҳандақ кенг бўлганлиги учун ўртасига бир қатордан лимон кўчати ўтказилиб, тепаси оддийгина қилиб ёпилди. Ҳар бир ўрага бир неча лампочка қўйилди, таом. Лимонарийга иссиқлик ўтказишнинг ҳам ҳожати қолмади.

Гапнинг қисқаси, Шукуралӣ ака шу кичик хўжаликни юргиза бошлади. Дастлаб иккита хандақдан иборат бўлган лимонзор кейинчалик олтига етказилди. 1985 йилга келиб бу кичик хўжаликдан уч ярим тонна ҳосил олиб

кириб келган эди. Лимонларнинг аҳолини кўрдию юрагига санчиқ турди. Улар маданийлашган мевали дарахт эмас, тўқайзордаги чангалларга ўхшарди. Буталмаганидан шохлари кўпайиб кетган, шира босиб, илгари ям-яшил бўлган япроқлар худди кўмир кукунидан атайлаб сепиб қўйилгандай қоққора тусга кирган эди.

Шукуралӣ ака бу япроқларнинг ҳам бирини меҳр билан миң бор силаган, ҳар бир тупи остида такрор-такрор айланиб, ҳисобдан сиз меҳнат сарфлаган эди. Шундай авайлаб, бутун меҳрингни тўкиб ўстирган мевали дарахтингни биров хароб қилиб ўтирса алам қилмайдами?

УША КУНИ у лимонарийдан чиқмади. Тунда ҳам шу ерда қолиб кетди. Қўлида боғ қайчиси, ёнида кул тўлғазилган челақ. Лимонларга қараб туриб чарчаганини ҳам унутарди, гўё ҳар бир дарахт ундан ўпкалаб кўз ёши тўқаётгандай, «бизни қандай бешафқат одам қўлига ташлаб кетдинг» - деб тургандай бўларди.

ҲИКМАТ — БИР ҲОВУЧ ОЛТИН

* Инсоннинг ҳар қандай шароитда ҳам ўзини қуввоқ, шодон тута билиши унинг келажакка бўлган ишончидан нишона.

* Инсон ўзидаги яхши фазилатлардан бошқаларни баҳраманд эта олгандагина одамларга ўз таъсирини ўтказади.

* Инсоннинг қадр-қиммати унинг ақлий ва жисмоний меҳнатига қараб эъзозланади, бу меҳ-

нат жамиятнинг гуллаб-яшнашига пойдевор бўлади.

* Инсон ҳалол меҳнати ва оқибати билан оламга танилади.

* Ҳамманиннг нияти яхши бўлгандагина жамият соғломлашади.

* Камбағаллик айб эмас, ақлсизлик, илмсизлик айб.

* Илмсиз дунё қоронғу гўрға ўхшайди!

* Инсонга инсоннинг ишончи ошгандагина ҳаёт осойишта бўлади.

Абдурахим УМАРИЙ.

ТАЙЁРЛОВЧИЛАР:

Турсун Қўшаев, Камолжон Шодиметов, Босит Акбаров, Алишер Ҳакимов.

Саволларга Ўзбекистон Республикаси соғлиқни сақлаш ходимлари касаба уюшмаси Марказий Қўмитаси раиси Озода Йўлдошевна АБДУЛЛАЕВА жавоб беради.

???

Мен Учқудуқ шаҳридаги 2-тиббий-санитария қисмида врач-рентгенолог бўлиб ишлайман. Кўп вақтлар рентген хонасининг мудури вазифасини ҳам бажарганман. Мен имтиёзли нафақага чиқишим мумкинми?

Ж. В. Корниева.

Сизнинг имтиёзли шартлар асосида ва имтиёзли миқдорда нафақа тайинлаш тўғрисидаги саволингизга жавобан шуни маълум қиламизки, собиқ СССР Вазирлар Маҳкамасининг 1991 йил 26 январдаги 10-сонли қарори билан тасдиқланган I-рўйхатга мувофиқ шифокор-рентгенологлар — эркаклар 50 ёшга тўлганда ва камида 20 йилиш стажига эга бўлиб, шундан камида 10 йил меҳнат шароити зарарли ишларда ишлаган бўлса; аёллар 45 ёшга тўлганда ва камида 15 йил иш стажига эга бўлиб, ундан камида 7,5 йил меҳнат шароити зарарли ишларда ишлаган бўлса, уларга имтиёзли шартлар асосида ва имтиёзли миқдордаги пенсияга чиқиш ҳуқуқи берилади. Лекин бунинг учун ходим I-рўйхатда кўзда тутилган ишлар билан тўлиқ иш куни мобайнида шуғулланган бўлиши шарт. Бу ходим ишлаган иш жойи аттестациядан ўтказиш натижалари билан тасдиқланиши лозим.

Хатингизга қараганда сиз иш вақтининг 50 фоиз ҳажмида ишлагансиз, шу боисдан социал таъминот бўлими сизга имтиёзли шартлар асосида ва имтиёзли миқдорда нафақа тайинлаши учун 1982—85 йиллардаги иш стажингизни ҳисобга қўшмаганлиги асослидир.

???

Мен 1980 йил институтни тамомлаб Шўрчи районидаги касалхонанинг болалар бўлимида врач бўлиб ишлаб келаятган эдим. Бизларга янги бош врач ўринбосари тайинланди-ю у киши мени болалар бўлимидан поликлиникага ишга ўтказиб юборди, ҳатто болалар бўлимига навбатчиликка ҳам қўймади. Шу ҳам адолатданми?

Гулчеҳра Намозова,
Сурхондарё вилояти Шўрчи
ноҳияси марказий шифохонаси
шифокори.

Мактубингизни батафсил ўрганиб чиқдик. Унда ноаниқликлар кўп. Нима учун бош врач ўринбосари Сизни болалар бўлимидан поликлиникага ўтказиб юборган? Нима учун бош врач ўринбосари бу ишни ҳал қилади, ахир бош врач бор-ку? Сиз доимий ишгами ёки вақтинчалик ишга ўтказилганмисиз, бу ҳам ноаниқ.

Навбатчиликка қўйиш масаласида бош врачга мурожаат қилганмисиз?

Бу ноаниқликларни текшириб, тўғри ҳулоса чиқариш учун Термиз шаҳри Больничная кўчаси 8-уйда жойлашган вилоят соғлиқни сақлаш ходимлари касаба уюшмаси қўмитасига мурожаат қилишингизни тавсия этамиз.

???

Фориш райони тиббий-санитария қисми туғруқхона бўлимида доя бўлиб ишлайман. Эрим 1979 йилда вафот этган, милиция ходими бўлиб ишлаган эди. У кишига нафақа тўланади. Қарамоғимда 4 фарзандим бор. 18, 16, 14, 11 ёшда. Уларга 1991 йилги Президент фармони ва қарорлар асосида ҳеч қайси идорадан нафақа ололмадим. Энди нима қилай?

Сожида Абдуллаева,
Жиззах вилояти Фориш райони
тиббий-санитария қисми.

Сизнинг болаларга нафақа тайинлаш ҳусусидаги саволингизга жавобан шуни маълум қиламизки, 6 ёшдан 16 ёшгача бўлган болаларнинг (стипендия олмайдиган ўқувчилар 18 ёшгача) ҳар бири учун 40 сўмдан нафақа тўланади. Мазкур нафақа амалдаги социал таъминот тизимига кўра бошқа турдаги нафақа ёки пенсия олмайдиган болалар учун ҳамда жон бошига тушадиган ўртача даромад ойига 700 сўмдан ошмайдиган оилалардаги болалар учун тайинланади.

Шунингдек, болалар учун мўлжалланган моллар нархлари ошиши муносабати билан болаларга мақсадли тўловлар тўланади. Бу тўловлар 6 ёшдан 13 ёшгача бўлган болалар учун йилига 440 сўм. Еши 13 дан ошган, кундузги умумтаълим мактабида ўқийдиган ўқувчилар учун йилига 530 сўм қилиб белгилади. 13 ёшдан 18 ёшгача бўлган, стипендия ёки иш ҳақи ёхуд ногиронлик пенсияси оладиган болалар учун товон пули миқдори 280 сўмни ташкил этади. (Асос: Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси кенгашининг 1992 йил 22 январдаги 20/ 52 сонли мактуби).

Сизнинг мисолингизда агар болаларингиз оталари вафот этганлиги муносабати билан пенсия олмаётган бўлишса, бу ҳолда уларнинг ҳар бири учун ойига 40 сўм миқдорда нафақа тўланиши керак.

???

Мени 2 нафар фарзандим бор. Мен иккинчи фарзандим учун декрет таътилига чиққанымда биринчи ўғлим ҳали бир ёшда эди. Мен иккинчи ўғлимга декрет таътили ҳисобидан нафақа олиш билан бир қаторда биринчи ўғлим учун тўланадиган 110 сўмлик нафақани ҳам олишга ҳаққим борми?

Кейин 60 сўмлик товон пули 1991 йил август ойидан 100 сўмга кўтарилган эди. Нима учун биз бу ҳуқуқдан фойдаланишга ҳақсизмиз?

Нодира Жўраева,
Тошкент шаҳар Киров
районидаги 28-дорихона
доришуниси.

Бола 1,5 ёшга етгунча уни парваришлаш учун ойига 110 сўм миқдорда нафақа ва 60 сўм миқдорда товон пули тўланади. 60 сўмлик товон пулига 40 сўм қўшиб тўлаш масаласини маъмурият ўзида қанча маблаг борлигига қараб ҳал қилади.

Сизнинг 1,5 ёшга тўлмаган икки фарзандингиз учун ойига 110 сўмдан 220 сўм нафақа ва ўзингизга ойига 60 сўм товон пули тўланиши керак.

Асос: Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси кенгашининг 1992 йил 22 январдаги 20/ 52-сонли изоҳи.

???

Мен дорихонада санитарка бўлиб ишлайман. Ҳомиладорлик ва қисман ҳақ тўланадиган меҳнат таътилига чиққан пайтимда иш вазифамни ярим ставкага келтиришибди. Бу ҳақда ҳеч ким мени огоҳлантирмаган. Ишга қайтгач, мендан чегириб олинган ярим ставкада ҳали ҳеч ким ишламаётганлигини билдим ва шу вазифани ҳам қўшиб, ишимни аввалгидек бир ставка қилиб беришларини сўрадим. Лекин бунга рад жавобини олдим. Шу тўғрими?

Ахир ҳозирги шароитда беш фарзандни ярим ставка иш ҳақи билан боқиб бўладими? Наҳотки, меҳнат таътили пайтида одамни ишдан маҳрум этиш тўғрри бўлса.

Фардагул Турובה,
Самарқанд вилояти Қўйробот
туманидаги Очил Қодиров номли
жамоа хўжалиги, Рабоб қишлоғи.

Саволингиз ҳусусида қуйидагиларни маълум қиламиз:

Ўзбекистон Республикаси меҳнат қонунлари мажмуасининг 18-моддасига мувофиқ меҳнат шартномаси меҳнаткашлар билан корхона-муассаса ўртасидаги битим бўлиб, бу битимга кўра меҳнаткашлар муайян ихтисос, малака ёки лавозимга оид ишни ички меҳнат тартибига бўйсунган ҳолда бажаришни ўз зиммаларига оладилар, корхона, муассаса эса меҳнат қонунларида, коллектив шартномада ва тарафларнинг ўзаро битимида кўзда тутилган иш ҳақини меҳнаткашларга тўлаб туриш ва меҳнат шароитини таъминлаб бериш мажбуриятини ўз зиммасига олади.

Шундай экан, муассаса маъмурияти бир томонлама ишчи, хизматчи билан келишилмаган ҳолда меҳнат шартномасини ўзгартиришга ҳақли эмас. Демак, Сизга бир ставкали ишингизни бериши керак.

Агар маъмурият томонидан бу талабингиз бажарилмаса, меҳнат низомларини кўрувчи комиссияга, касаба уюшмасига ва халқ судига ариза билан мурожаат қилишингиз мумкин.

ТЕЗ ВА МАЛАКАЛИ ЖАВОБ ОЛАЙ ДЕСАНГИЗ...

ҲУРМАТЛИ ГАЗЕТХОНЛАР! Ҳар куни сизлардан кўп хатлар олиб турибмиз. Уларнинг аксариятида меҳнат, ҳуқуқ, нафақа, имтиёз ва бошқа масалаларда рўй бераётган чалкашликларга аниқлик киритиш, меҳнаткашларнинг манфаатини ҳимоя қилувчи қонунлардан бохабар этиш, баҳсли масалаларни ажрим қилиш сўралапти.

Илтимосингиз бўйича ҳар бир саволни ваколатли ташкилотларга юбориб юридик жиҳатдан асосли жавоб олишга ва газета саҳифалари орқали ёритиш ёки хат шаклида сизга етказишга ҳаракат қилмоқдамиз.

Лекин келаётган саволлар шунчалик кўпки, аксари ҳолларда уларга ўз вақтида жавоб беришнинг имкони бўлмапти. Шунинг учун «Ишонч» газетаси ҳисоб варақасига олдиндан 20 сўм ўтказишингиз ва квитанцияни саволингиз ёзилган хатга қўшиб бизга юборишингиз керак. Ташкилотлар эса ҳар бир савол учун 30 сўм тўлашлари лозим.

Имкониятингиз даражасида хизматимизнинг мана шу ишончли хилидан ҳам фойдаланишни маслаҳат берамиз.

«Ишонч» газетаси ҳисоб варақасини маълум қиламиз: Тошкент шаҳар, Ўзбекистон Республикаси акционерлик-тижорат, деҳқончилик банкидаги 000363601 — ҳисоб варақаси «Ишонч»га тегишли. Банк коди 17268403.

Саволларингизни кутамиз.

«ИШОНЧ» АНКЕТАСИ

РАҲБАР СИЙМОСИГА БАЪЗИ ЧИЗГИЛАР

АКСАРИЯТ ҳолларда мартабаси баландлашиб бораётган шахслар шаънига мақтовлар ёғилади. Уларнинг таржимаи ҳоли билан таништириладиганда ҳам, уларга тафсиҳнома ёзиладиганда ҳам фақат фазилатлари бўрттирилиб, камчиликлари хаспўшланади — медалнинг олд томони кўрсатилади. Замоннинг зайли билан, гардуннинг гардиши бир айланиб ўша раҳбар ўтирган курснинг нишаби қуйида тушар-тушмас юқоридаги гаплар энди мутлақ бошқа рангга бўялиб ўша медалнинг орқа томонидан кўрсатилади. Оқлашми — оқлаш, кўклашми — кўклаш, қоралашми — қоралаш! Хатто кечаги оқловчилар энди кимўзарга қоралашга ўтишади. Бебурдликнинг илдизи ана шундоқ урчибди. Аслида кўтарилган ҳам, қулаган ҳам айбдор эмас. Холисликдан узоқлашган кўз айбдор. Ҳар бир инсон жамиятнинг бир ҳужайраси экан, бошга қилич келганда ҳам тўғри сўзни айтсагина жамият покланади. Қайсики жамиятда дор тагидан қочганлар кўп бўлса, маънавий қашшоқлик ана шу жамиятдан бошланади.

Ҳар қандай моддий ва ижтимоий қашшоқликнинг ўзаги инсоннинг қалбидан бошланади. Демак, йлчов адолатнинг мезони — ҳаққўйликдир. Дунё дунё бўлибдики, тарозининг икки палласи. Инсон кечмишларини битадиган иккита фаршаси бор. Қамалак рангдан бежиз икки ранг — оқ ва қора бўртиб турмайди. Демак раҳбар ҳақида очиқ-ойдин гапириб тўғриси эзишга ҳар кимнинг маънавий ҳуқуқи бор. Ҳуқуқ — инсон эрки дегани.

«Раҳбар сиймосига баъзи чизгилар» рукнини очишдан мақсад мардлик фазилатлари йўқ кишиларда шу хислатларни шакллантириш, мана шундай сифатларга эга бўлганларда эса янада уни ривожлантиришдан, раҳбар одамларга нисбатан ҳаётида турланувчи йўл тутган биродарларга бироз бўлсада ички йўлов солишдан иборатдир.

1. ТАРЖИМАИ ҲОЛИДАН БИР ШИНГИЛ

Раҳбарнинг ўзи тўлдирди

(Истамаган саволларга жавоб бермаслиги мумкин)

1. Фамилияси

исми
отасининг исми
тахаллуси

2. Маълумот бўйича касби

3. Туғилган жойи, йили, ой-куни

4. Отаси, онаси ва ўзининг миллати

5. Партияга муносабати

6. Қайси уюшмага аъзо?

7. Депутатликка сайланганми?

8. Оила аъзолари ҳақида қисқача маълумот

9. Жамғарма пули борми?

10. Турар жойи сатҳи, нечанчи қаватда, қаерда туради.

11. Дала ҳовлиси борми қаерда ва унинг сахни

12. Оилада шахсий енгил машинаси борми? Маркаси.

У кимнинг номида

13. Чет элда кимлари бор.

(Раҳбар имзоси).

2. РАҲБАР ҲАҚИДА ДЎСТЛАРИ, ҲАМКАСБЛАРИ ВА ТАНИШЛАРИНИНГ БАҲОСИ

(5 балли тизимда баҳоланг)

Раҳбарнинг
хислатлариЎз ишхонасидагилар
баҳоси

1. Масалаларни нечоғлик

одиллик билан ҳал қилади

2. Одамийлиги

3. Ташкилотчилиги

4. Талабчанлиги

5. Ишбилармонлиги

6. Лавозимига лойиқлиги

7. Одамларни тинглай олиш

қобилияти

8. Ўз манфаатини ўйлаш

даражаси

9. Ўзгалар (халқ) манфаатини

ўйлаш даражаси

10. Қийиниши, ўзига қараб

юриши

11. Аёлларга муносабати

12. Ўзидан катта амалдорларга

муносабати

13. Ўзидан кичик лавозимда-

гиларга муносабати.

Изоҳ: 1-анкетага раҳбар, 2-анкетага жамоа аъзолари жавоб берадилар. Ким қандай баҳо бергани сир тутилган ҳолда қўйилган балларнинг ўртача натижаси газетада эълон қилинади.

Ушбу анкета саволларига жавоб олиш ва умумлаштириб муҳарририятга йўллашни жойлардаги касаба уюшмалари қўмиталари раҳбарларидан сўраймиз.

«ИШОНЧ» МУҲАРРИРИЯТИ.

Тарихий номларни тиклаш бўйича Тошкент вилоятида олиб бориладиган ишлар кишини мамнун этади. Янги йилдан бошлаб Галаба районида ўзининг қадимги номи — Куйи Чирчиқ қайтарилди. Коммунистик райони эса Юкори Чирчиқ деб атала бошлади. Бундан аҳоли хурсанд. Ахир ҳам қадимий, ҳам худуднинг асл жўғрофий ўрнидан келиб чиқиб қўйилган номларга нима етсин!

Наврўз арафасида Куйи Чирчиқ райони бўйича миллий номлар яна саккизтага кўпайди. Энди собиқ «Коммунизм» қишлоқ шўроси — Кўрғонча, Благовешченко

ЎЗБЕКОНА НОМЛАР КЎПАЙСИН

қишлоғи — Мингчинор деб аталаёпти. Жамоа хўжаликларидан «Победа» — «Жумагул», Энгельс номи — «Дўстлик», давлат хўжаликларидан Волков номи — Абай номи, «Коммунизм» — Ужакент, Калинин номи — Алишер Навоий номи деб аталадиган бўлди. Свердлов номи жамоа хўжалиги замирида ташкил этилган янги жамоа хўжалигига Улугбек номи берилди.

Ўзлимизга қайтаётганимиздан қалбимиз яйрайди. Мафкура-ю сиёсатга хизмат

киладиган ялтирок номлар ўрнига ўзимиздан чиққан алломалар, миллий қахрамонлар, ўша жойларга меҳнати сингган, ҳаётини бахш этган фарзандлар номи тикланаётганлиги қандай яхши.

Лекин бу борада ҳали кўп жойларда ҳамон сусткашликка, ланжликка йўл қўйилганлиги кишини афсуслантиради. Улар куйичирчиқликлардан ибрат олишса арзийди.

А. ДАМИНОВ.

Самарқанд. Вилоят ҳайр-эҳсон ва саломатлик фонди бўлими ночор ва боқув-чисиз қариялардан 220 кишига бепул ҳайрия тушлиги улашди.

Тушликка тўпланганларга «Ганжина» дастаси ҳамда полиграфия билим юрти бадий ҳаваскорлари иштирокида концерт қўйиб берилди.

Суратда: ҳайрия тушлиги пайти.

Сураткаш Р. ҒОФУРОВ (ЎЗА фотохроникаси).

ШУ МАЪЛУМОТНОМА ЗАРУРМИ?

Қаерда ишласангиз ҳам йил бошида бухгалтериядагилар сиздан оила аъзоларингиз ҳақидаги маълумотномани талаб қилишади. Бу сиздан ушланадиган кўпдан-кўп солиқлар миқдорини аниқлаш учун керак бўлармиш.

Сиз дарҳол ўзингиз яшаб турган маҳаллий Шўро томон ошиқасиз. У ерда ҳам сизга ўхшаган кўп одамлар навбатда турган бўлади. Қанча вақт, қанча асаб керак бўлади. Ундан кўра бухгалтериядагилар болаларингизнинг туғилганлик тўғрисидаги гувоҳномаларини кўриб, шунга қараб иш қилишса бўлмайми? Бизнингча бўлади.

Ҳозир қоғознинг баҳоси 10—20 баравар ошиб кетганини кўпларимиз яхши биламиз. Ишхоналарга эса йилига маълумотномалардан минглаб керак бўлади. Эсиз, қоғоз! Уни босмахонада чоп этириш учун қанча-қанча пул ҳам тўланади. Котибларнинг қўли муттасил маълумотнома ёзавериш қавариб кетади... Хуллас, шундай маълумотномалар керакми, ўзи?..

Хўжамурод ТОШТЕМИРОВ,
Ангор районидаги «Илгор» газетаси
муҳаррирининг ўринбосари.

АРЗИМИЗНИ КИМ ТИНГЛАЙДИ?

Мен яшаётган қишлоқнинг ташкил бўлганига 13 йил бўлди. Шу вақтга қадар қишлоғимизга ном берилмаган. Катта йўлдан бизнинг қишлоқча бўлган 3 чақиримча масофа ҳам ханузгача асфальт қилинмаган. Кўча ёзда чанг, қишда лой. Бу ҳақда «Қизил Октябрь» жамоа хўжалиги раҳбарларига бир неча бор мурожаат қилдик. Лекин арзимизни тинглайдиган раҳбарни шунча йилдан бери топа олмаганимиз.

Шунинг учун ишонч билан «Ишонч» газетасига мурожаат қилаёғимиз.

Мамат ҚАЮМОВ,
Сурхондарё вилояти,
Қумқўрғон райони.

Андижон вилояти, Олтинкўл районидаги Ленин номи жамоа хўжалиги бошқаруви ва касаба уюшмаси қўмитаси 1992 йил меҳнат шартномасини туздилар. Унда кўп болали оилаларга, меҳнат фахрийларига белгиланган нафақа харажатлари, илгорларга мукофотлар, хўжалик худудидаги учта мактабдан 6

МУКОФОТГА ҚОРАМОЛ

нафар аълочи ўқувчини стипендия билан таъминлаш ҳамда чет эллардаги олий ўқув юртларида ўқийдиган колхоз ёшлари харажатларини колхоз ҳисобидан тўланиши белгиланди.

Хўжаликнинг бўлиб ўтган умумий йиғилишида ёшларга таълим-тарбия беришда ва жамоат ишларида фаол иштирок этган ўқувчилар рағбатлантирилди. 25—мактабдан Асқарали Акбаров, 26—мактабдан Умматали Абдуллаев, 27—мактабдан Ҳошимжон Ўринбоев сингари муаллимларга бир бошдан гунажин мукофотга берилди.
Р. ҚОДИРОВ.

ҚИЗИҚЧИ РАҲМОНБЕК — МЕҲМОНИМИЗ

Ҳажвия

Бу йигит ким ёзи? — деб сўра-
расиз, ҳойнаҳой.
Бутуниттифоқ ва жаҳон цирк
артистлари танловни дипломанти
ва лауреати Раҳмонбек Ис-
ломов бўлади. Мен у иштирок
этган кўп учрашуларда қатнаш-
ганман. Унинг ҳар бир чиқиши

ийтилганларда доимо катта қизи-
қиш уйғотган.
Раҳмонбек 1955 йили Тошкент
шаҳрида туғилган. В. И. Ленин
номли кашофлар саройи қоши-
даги драма тўғарагига қатнаша
бошлаганида эса, 10 ёшида эди.
Режиссёр Акмал Ҳайдаровнинг
илк сабоқларини олиб, ойна-
жаҳоннинг болалар учун кўрсат-
тувлар муҳарририятига актив
қатнашиб, турли-туман, катта-
кичик ҳажвий ролларни ижро
эта бошлади. Кўп ҳам йўлмай уни
Ўзбекистон цирки қизиқчилар гу-
руҳига таклиф этишди.
У ҳажвий чиқишларида маш-

хур қизиқчи Юрий Никулин бер-
ган кўмакларни катта ҳурмат би-
лан эслайди. Раҳмонбек чиқиш-
ларини дунёнинг йигирмадан ор-
тиқ мамлакатда катта қизиқчи
билан кутиб олдилар. У жуда кўп
кўрикларнинг дипломанти ва
совриндори бўлди. Бугунги кунда
кўплаб шогирдларга эга Раҳмон-
бек Исломов Тошкентдаги Охун-
бобоев номли маданият уйида ўз
тажрибасини, санъатини ёшлар-
га ўргатаётганда.
Раҳмонбек бугун меҳмонимиз.
Биз азиз газетхонларимизга у
ижро этган ҳамда ижод наму-
наларидан ҳавола этамиз.

ТўЛКИН.

Чумчуқ Лочиндан сўрабди:
— Сен нега бунчалик гавдали ва бақувватсан?
— Мен баланд тоғда туғилиб, тоза ҳаво ва тоза сувлар
ичиб ўсганман. Ўзинг нега бунча кичиксан?
— Ахир, мен Орол бўйида туғилиб, пахтазорда ўсган-
ман-да!..

Тоғдан тушган бир отахон чойхонадаги гуруннга қўшил-
ди:
— Эй бизда ҳам ҳаёт оғирлашган. Ёввойи бургутлар
одамни олиб қочаяпти.
— Кўйсангизчи отахон, бургут ҳам одамни кўтара
оладими?
— Худо ҳақи, гапим рост. Утган ҳафта овга чиққан
эдим, ўз кўзим билан кўрдим, бир бургут одамни олиб
қочаяпти, уч марта ўқ узиб уриб туширдим, бориб қарасам,
бургутнинг қанотига «Делтоплан» деб ёзиб қўйишибди.

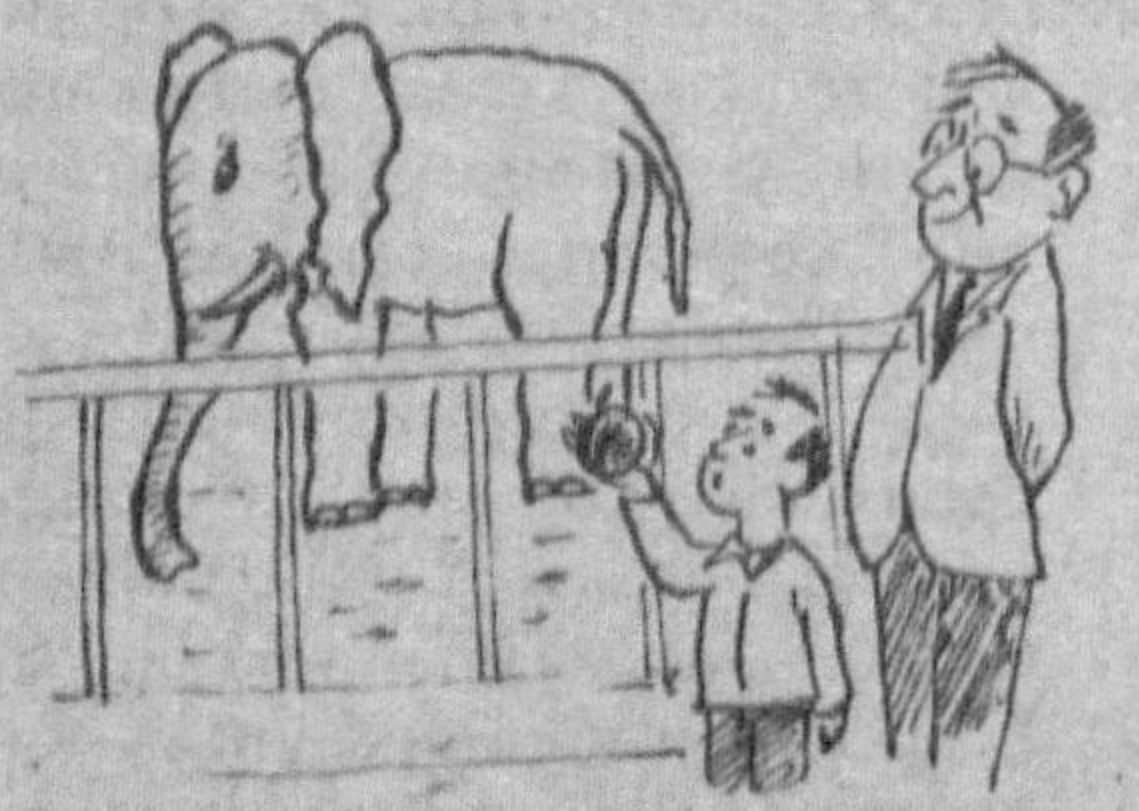
— Дада, аввал тухум пайдо бўлганми ёки товуқ?
— Уғлим, аввал дўконда ҳамма нарса бўлган...

Жуда кўп нарсани биладиган ўн ёшли Алишерни ҳамма
меҳмонлар мақтай кетди:
— Олим бўлади, доно бўлади, академик бўлади. Бир
киши эса:
— Ёшлиқда доно, ақлли бўлган бола, катта бўлганда
ақлсиз иш тутади, — дебди.
— Амаки, унда сиз ёшлигингизда жуда ҳам ақлли киши
бўлган экансиз-да? — дебди Алишер.

— Рустам, нега олмани филга бермаяпсан? Кўрқаяп-
санми?
— Йўқ, кўрқмайман, лекин қандай қилиб олмани бе-
ришни билмаяпман, икки томонида ҳам думи бор-ку!

— Нодир, тарихий урушлардаги жангларни айтиб бер?
— Айтолмайман.
— Нега?
— Ойимлар уйдаги гап кўчага чиқмасин, деганлар!

Китобнинг ўғриси бўлмайди, дейишади. Китоб жавони-
ни-чи, ўғирласа бўлаверадими?

Шодивой ака улфатларига чой-
хонада мақтаниб қолди:
— Мен ҳар тупи 3 сўмдан 100
туп шафтоли кўчати олиб, боғим-
га эдим. Икки йилдан сўнг нишона
кўрсатса, учинчи йили ҳосил бера-
ди, тўртинчи йили мўл ҳосил ола-
ман, сотиб «Жигули» машинаси
оламан-да, гижинглашиб миниб
юрман, — дебди.
Оғайнилари орасида бир ҳазил-
каш кўшниси бор экан, тунда ҳам-
ма шафтолини кўчириб, ўз ҳовли-
сига ўтқазиб қўйибди. Шодивой ака
эрта билан боғига кирса, кўчатлар-
дан ному нишон йўқ, кўшниси
Боқивойнинг ҳовлисига қараса, 100
туп шафтоли кўчати шахмат қилиб
экиб қўйибди. У кўшнисига:
— Боқивой, бу кеча ҳеч нарса
сезмадингизми? Уғри-пўғри туш-
мадимми? — дебди.
— Билмадим, кеча сизнинг га-
пингизни эшитиб, мен ҳам 100 туп
шафтоли кўчати олиб келиб эккан
эдим, чарчаб, ухлаб қолибман, ҳеч
нарса сезганим йўқ, тинчликми?
«Кўлга тушмаган ўғри — ўғри
эмас» деганларидек, Шодивой ака
дардини ичига ютибди.
«Йигит сўздан, арслон изидан
қайтмас» деганларидек, яна 100
туп кўчат олиб келиб экибди. Шан-
ба куни яна чойхонада улфатлари-
га:
— Шафтоли деган нарса тез ҳо-
силга кирар экан, эккан дарахтла-
римнинг ҳаммаси ўзини тутиб
олди. Яқин қолди, ниятимизга етиб,
машина олсак, янги иморат солиш-
ни ҳам бошлаб юборамиз, — деб
мақтанибди.
Эртасига Шодивой ака боғига
чиқиб қараса, яна боғ ҳувиллаб
ётганимиш. Шодивой аканинг тепа
сочи тик бўлиб, Боқивой акани ча-
кириб, унга пўписи қилибди:
— «Инсоф сари барака», дейди-
лар! Уғри бўл, инсофли бўл-да!
— Нималар деяпсиз, кўшни, чап
томонингиз билан турдингизми?
Ким ўғри, нимангизни ўғирлабман,
арпангизни хом ўрдимми?
— Э... э, арпамни хом ўрсангиз
ҳам майли-я, улфатларга мақтаниб
қўйган кўчатларимни суғириб, ўз
боғингизга экиб олибсиз-ку, мана
кўчатларда бармоқларимнинг ҳам
изи турибди.
— Кўшни, худди этагимдан тут-
гандек, мени ўғри дейсиз, гувоҳ-
ларим бор, кеча ошдан сўнг тўғри
бориб кўчатхонадан яна 100 туп
кўчат олиб келганман, қаёққа бор-
сангиз боринг.
Шодивой ака нима қиларини
билмай, йигитлик сўзи ўлмасин
дея, «Пул кетса кетсин — обрў кет-
масин», қабилида яна 300 сўм тўлаб
кўчат олиб келиб, экиб қўйди.
Вақт ўтар, ҳафталар ўтар, ҳар
шанба чойхонада ош бўларди, ле-
кин Шодивой ака кўчат ҳақида ҳам,
«Жигули» ҳақида ҳам, янги уйнинг
қурилиши ҳақида ҳам сўз очмасди.
Шунда Боқивой ака гап қотди:
— Шодивой, шафтолилар гул-
лаб қолдимми?
— Ҳа, гуллаб, ҳосил туга бошла-
ди. Ҳар куни эрта билан экиб, кеч
кирганда суғуриб олиб омборга
қулфлаб қўяман, энди шафтолини
эмас... данагини ҳам ололмайсан!
Чойхонада гур-р-р этиб кулги кў-
тарилди.

Раҳмонбек ИСЛОМОВ.

Ҳозирги такчил-
лик, қийин-кистовли
замонда бировга ти-
шингизни оқини кўр-
сатиш ҳам амри-
маҳол бўлиб қолди.
Қорнинг нонга тўй-
май, устинг энгил-
бошга ёлчимай тур-
ганда илжайишга
бало борми, дейди-
ганлар ҳам онда-сон-
да бўлсада топилиб
туради. Аммо ора-
мизда одамларга
кулгу улашиб, оз
бўлсада иктисодий
тангликни унуттишга
ёрдам берадиган аза-
матлар ҳам йўқ эмас.
Ким экан, ўша
марду-майдонлар,
дейсизми?
Қари келса ошга,
ён келса ишга, де-
ганларидек, Охунбо-
боев номидаги Рес-
публика Ёш томоша-
бинлар театрининг
иктидорли актёр-
лари:

КУЛМАГАН ҲАМ КУЛАДИ

Ҳайитали Низо-
мидинов,
Ҳабибулла Абдул-
лаев,
Абдусамат Жўра-
боев,
Зайниддин Омо-
нов,
Исмоил Абдул-
лаевлар!
Бу азаматлар кўл-
ни кўлга бериб,
театр бош режиссёри
Рустам Обидовнинг
оромини бузиб, яна
ўша тиниб-тинчимас
Ҳайитали Низомид-
диновнинг «Бир ли-
копча кулгу» номли
театрлаштирилган
томошасини сахна-
лаштиришга кўндир-
дилар ва ўзларини
сахнада кулгу дарға-
ларидек тутдилар.
Хоҳ ишонинг, хоҳ
ишонманг, бу томо-
ша кўриги (премье-
ра) га яқин-атрофдан
ёшу яланглар, қари-
қартанглар отликми-
яёв етиб келишди.
Ҳали-ҳозир кўпни
кўрган театр сахна-
сида бунақа самимий
каҳкаҳа, бунақа
ичакузди кулгу ян-
рамаган эди, дейи-
шади, қилни қирқ
ёрадиган оксоқолла-
римиз.
Томошада «Ғала-
ти воқеа», «Абадий
ўқувчи», «Эговлар»,
«Уғри», «Ялқов»,
«Боқивой Ўқишга
кирмоқчи эди» номли
сахналар шу кадар
табiiий, шу кадар
кулгили чиққанки
кулавериш, кулгу
нималигини унутган-
лар ҳам театр эшиги
ёнидан кетолмай ко-
лишига мана, биз
кафил!
Шавкат ТУРОБ.

ТҮЙ БОЛАЛАР

«ОЛТИН ВОДИЙ» газетаси журналистлари ташаббуси билан Фарғонадаги болалар уйида тарбияланаётган 13 нафар ўғил боланинг суннат тўйи ўтказилди. Тўйда вилоятнинг шаҳар ва районларидан келган мингга яқин меҳмонлар иштирок этдилар. Байрам дастурхонини тузашга турли ташкилот ва корхоналар, хўжалик ва ўқув юртлири жамоалари ҳисса қўшдилар.

Вилоят жамғарма банки ҳар бир тўй боланинг омонат дафтарчасига 1000 сўмдан пул ўтказди. Яна 50 га яқин тарбияланувчи номига ҳам омонат дафтарчалари очилди. Бундай хайрия тадбирларига тўй қатнашчилари тахсинлар ўқидилар.

Қўллари ҳалолланиб бир-бирлари билан оға-ини тутинишган тўй болалар (суратда) бу кунни бир умр эслаб юришади.

• Сураткаш Ш. АЛИМОВ.
(УзА).

ЭНГ, ЭНГ, ЭНГ...

...узун фамилия

▲ У қўйидагича ўқилади — Гедиминайте — Бержанская — Клаускайте. Атиги 34 ҳарфдан иборат бўлган бу одаддагидан бошқача фамилия Вильнюсда яшайдиган аёлга тегишлидир. Литвалик бу аёлнинг фамилияси авлодидаги учта князнинг номларидан келиб чиққан.

...катта кўйлак

● Энг катта кўйлак Екатерина II нинг тахтга ўтиришига бағишланган тадбирига атаб тикилган бўлиб унинг орқа этагининг узунлиги 70 метр, эни эса 7 метр бўлган.

...узун соч

● Мустақил давлатлар ҳамдўстлигига аъзо бўлган мамлакатлар ичида энг узун соч — 1 метр 67 сантиметр — Москвадаги кимё технология институтининг курс талабаси Дарича Машуковага тегишлидир. Саратовда турилган бу қиз ҳозир 22 ёшда. Лариса сочини ўриб қўйганда унинг узунлиги 1 метр 42 сантиметрге етди.

...кўп кийим

● Рус қироличаси Елизавета Петровна нинг даврдошлари берган гу, ликлари

га кўра, у пардозандроуз учун кунига беш соат вақтини сарфлаган. Бал ўтказилаётган пайтларда эса кўйлакларини уч марта ўзгартирган. 1735 йилги ёнғин пайтида унинг барча кийим-кечаклари ёниб кетган. Лекин кўп ўтмай унинг ихтиёрида яна ўн беш мингта кўйлак, икки сандиқ ипак пайпоқлари бўлган.

...мураккаб тил

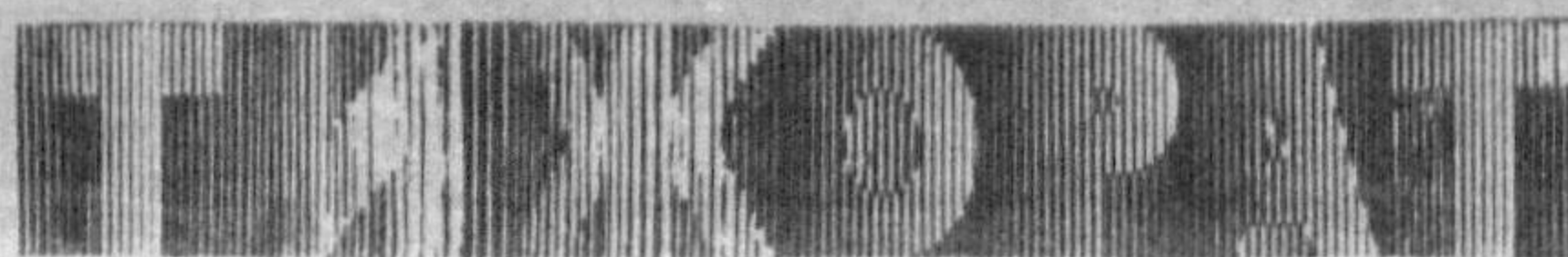
● Доғистоннинг Табасаран ва Хив районлари аҳолиси сўзлашадиган табасаран тилида дунёдаги энг кўп келишиклар мужассамлашган. Бу мураккаб тилда ҳозирги кунда 73,1 минг киши сўзлашади. Бу тилда ёзишга логин алифбосида 1932 йилда киришилган. 1938 йилдан бошлаб рус алифбосига ўтилган.

...қадимги дорилфунун

● Дунёда энг қадимги бўлган дорилфунун 989 йилда Мисрда очилган Аль-Азхардир. Уша пайтдаёқ унда математика, астрономия ва география қаба фанлар ўқитилган.

...новча киши

● Австриялик Виннимайер деган киши Европада энг новча киши бўлган. Унинг бўйи 273 сантиметрге етган.

АҲОЛИ ДИҚҚАТИГА!

ЖАМҒАРМА БАНКИ ХИЗМАТЛАРИДАН ФОЙДАЛАНИНГ! ДАВЛАТ ФАҚАТ ЖАМҒАРМА БАНКИГА ҚЎЙИЛГАН ОМОНАТЛАР УЧУН КАФОЛАТ БЕРАДИ!

Ўзбекистон Республикаси жамғарма банки таклиф қилади:

Муддатли омонатлар — 1 йилдан 3 йилгача турса, йилига 5 фоиздан, 3 йилдан 5 йилгача турса — 7 фоиз ва 5 йилдан кўп турса, йилига 9 фоиздан фойда тўланади.

Болалар номига қўйиладиган мақсадли омонатлар — омонатчининг қариндошлиги ёки бегоналигидан қатъий назар 16 ёшгача бўлган болалар учун қабул қилинади. Йиллик фойда 9 фоиз миқдорда тўланади.

Жамғарув омонатлари — пулингизни камида 10 йил сақлаб, ҳар ойда мунтазам равишда бадал киритиб турсангиз, Сизга кафолатли равишда йилига 9 фоиз миқдорда фойда келтиради.

Бундан ташқари, омонатларнинг сўраб олинганча сақланадиган эгасининг номи ёзилмайдиган, шартли, пул ютуғли, ёшлар учун мукофотли турлари ҳам бор.

Батафсил маълумотларни Сиз қўйидаги телефонлар орқали олишингиз мумкин:

33-51-95, 33-78-02.

Омонат турини танлаш ўзингизга ҳавола!

Сизларни кутамиз!

Тошкент шаҳар бошқармаси.

Бош муҳаррир

Тўлкин КОЗОҚБОЕВ

ТАХРИР ҲАЙЪАТИ: Анвар АКБАРОВ, Акмал АКРОМОВ (масъул котиб), Муҳаммадлатиф ЖУМАНОВ, Жасур НОСИРОВ (бош муҳаррир муовини), Шарифа САЙДВАЛИЕВА, Мухайё ТУЛАГАНОВА, Шабот ХУЖАЕВ, Болтабой ЮСУПОВ, Турсун ҚУШАЕВ, Дилбар ФУЛОМОВА.

- Бош муҳаррир қабул-хонаси — 56-25-36
- Бош муҳаррир муовини — 56-52-89
- Масъул котиб — 56-52-78
- Котибият — 56-87-59

БУЛИМЛАР:

- Қасаба уюшмаси ва иқтисодий ҳаёт — 56-82-79
- Социал адолат ва қонунчилик — 56-87-63
- Маданият, маънавият ва табиат — 56-82-79
- Хатлар ва оммавий ишлар — 56-87-78
- Безатиш ва сураткашлик — 56-87-74
- Тижорат, ҳамкорлик ва тадбиркорлик — 56-87-73
- Ишлаб чиқариш ва хўжалик ишлари — 56-85-79

ВИЛОЯТЛАРАРО МУХБИРЛАРИМИЗНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ:

- Андижонда — 54697;
- Гулистонда — 210020;
- Самарқандда — 351130;
- Ургенчда — 68782;
- Қаршида — 53670.

● Муҳарририятга келган қўл-ёзмалар (2 ораликда 5 бетдан ошмаслиги лозим) ва суратлар муаллифларга қайтарилмайди, фойдаланилмаган хатларга жавоб юборилмайди. Мақолалардаги фикр-мулоҳазалар, келтирилган факт ва рақамлар масъулияти муаллифлар зиммасидадир.

● Газета 1991 йил 21 мартдан чика бошлаган.

● «Ишонч» газетаси 1991 йил 8 январь кунини Ўзбекистон Республикаси матбуот давлат қўмитасида рўйхатга олинган ва унга 000068 сонли гувоҳнома берилган.

Сотувдаги нархи 2 сўм.

● ДУШАНБА кунлари чикади.

● Босиш учун 1992 йил 24 апрелда топширилди.

● Навбатчи масъуллар:

Жасур Носиров,
Тожибой Алимов.

● ҚЎНИМГОҲИМИЗ:

700165, Тошкент шаҳри, «Правда Востока» кўчаси, 24-уй.

Буюртма № Г-98

● 139.680 нусхада босилди.

● Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёти-матбаачилик концернининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.